

14.06.2016

Sotep/5

§ 153

Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevision 2030 päivitys

HEL 2015-012013 T 00 00 02

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti merkitä tiedoksi päivitetyn raportin Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213
riitta.simoila(a)hel.fi

Liitteet

1 Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030, päivitysraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vuonna 2009 julkaistiin Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030. Raportissa kuvattiin visio pääkaupunkiseudun sairaala-alueverkosta 2030-luvulla; käytössä olevista ja suunnitteilla olevista uusista sairaala-alueista sekä vapautuvista sairaala-alueista ja niiden tulevasta muusta käytöstä.

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohtajat päättivät kokouksessaan 18.9.2015, että Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 on tarpeen päivittää toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Helsingin kaupunginjohtaja asetti 11.11.2015 (70 §) Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -päivittämistyöryhmän. Työryhmässä oli edustus Helsingistä, Espoosta, Vantaalta, Kauniaisista, Kirkkonummelta ja HUS:sta.

Työryhmän tehtävänä oli 31.5.2016 mennessä:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566

- päivittää vuonna 2009 valmistunut sairaala-alueiden kehittämistyöryhmän raportti sairaalatarpeeseen vaikuttavien muutosten, mm. hoitomenetelmien, digitalisaation, sairaalapaikkojen tarpeen ja muiden muutosten osalta
- selvittää raportissa mainituilla alueilla tapahtuneet muutokset
- selvittää muuttuneet olosuhteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä sekä niiden vaikutukset sairaala-alueiden kehittämiseen
- päivittää pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio vuoteen 2030.

Työryhmä on valmistellut tämän asian liitteenä olevan raportin ja luovuttanut sen Helsingin kaupunginjohtajalle 23.5.2016. Työryhmän näkemys pääkaupungin sairaala-alueverkosta 2030 on yksimielinen.

Raporttiin on päivitetty pääkaupunkiseudun sairaala-alueiden tilanne vuonna 2016. Raportissa on kuvattu Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen ja HUS:n sairaaloista ja sairaala-alueista ne, joissa on sairaalatoimintaa sekä sairaala-alueet, joilta sairaalatoiminta on loppunut tai joista sairaalatoiminnan visioidaan loppuvan vuoteen 2030 mennessä.

Osasta lopetettavista sairaaloista on jo kunnissa tehty päätökset kun taas osa lopettamispäätöksistä on työryhmän visiointia.

Pääkaupunkiseudun väestötiedot ja väestöennusteet on päivitetty nykytilanteen ja tämänhetkisten ennusteiden mukaisiksi samoin kuin uusia asuinalueita ja joukkoliikennematkaisuja koskevat tiedot on kuvattu. Toimintaympäristön muutosten vaikutuksia 2030-luvun sairaalatarpeeseen on tarkasteltu useista näkökulmista, joita ovat väestön demografiset muutokset, ihmisten arvojen muutokset, teknologia, digipalvelut ja sairaalarakentamisen trendit. Toimintaympäristössä vaikuttavia muutoksia ovat myös tuleva kansallinen sote-uudistus, talouden epävarmuus, kaupunkirakenteen muutokset sekä arvaamattomat ilmiöt.

Työryhmän vision mukaan pääkaupunkiseudulla olisi vuonna 2030 neljä hyvin saavutettavissa olevaa sairaala-aluetta: 1. Meilahden sairaala-alue, johon kuuluvat myös Iho- ja allergiasairaala sekä Laakson sairaala, 2. Jorvin sairaala-alue, 3. Peijaksen sairaala-alue ja 4. Malmin sairaala-alue. Ne tarjoavat ympärivuorokautisia somaattisia ja psykiatrisia päivystyspalveluja. Sairaala-alueilla on lisäksi erilaista ympärivuorokautista vuodeosastotoimintaa, jonka profiloinnista ja volyyymista on sovittu niin, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osuudet vastaavat väestön hoidon tarvetta. Myös iäkkäiden kuntalaisten tarvitsema akuutti sairaalahoito ja akuutin vaiheen kuntoutus on järjestetty näissä neljässä päivystävässä sairaalayksikössä.

Henkilöstön erityisosaaminen on sijoitettu ja resursoitu yksiköihin optimaalisesti toiminnan tuloksellisuus ja taloudellisuus huomioon ottaen. Sairaalahoido on osa potilaan hoito- ja palveluketjua, joka sisältää nykyistä enemmän erilaisia digi-, etä- ja avopalveluja sekä välimuotoisia palveluja ja uudentlaisia lähipalveluja. Tulevaisuuden sairaansijamäärän tarvetta vähentävät uudet välimuotoiset palvelut.

Pääkaupunkiseudun väestölle arvioidaan tarvittavan vuonna 2030 yhteensä noin 3900 sairaansijaa, joista somaattisia olisi 3350 ja psykiatrisia noin 525. Somaattisista sairaansijoista noin puolet olisi erikoissairaanhoidon ja toinen puoli perusterveydenhuollon hoitopaikkoja. Sairaansijatarpeeseen vaikuttaa voimakkaasti se, miten ympärivuorokautisen palveluasumisen tarve kehittyy ja miten tarpeeseen pystytään vastaamaan.

Vision mukaisen kehityksen seurauksena pääkaupunkiseudulla vapautuisi vuoteen 2030 mennessä useita keskeisillä paikoilla sijaitsevia sairaala-alueita muuhun käyttöön. Sairaala-alueiden lukumäärä väheni päivityksen yhteydessä aiemmasta yli kymmenestä neljään. Sairaansijatarve suhteessa väestömäärään ja -rakenteeseen vähenee, koska hoitomenetelmien kehittyessä on mahdollista lyhentää sairaalahoidoita ja siirtää palveluja entistä enemmän avo- ja kotihoitoon.

Vuonna 2009 laaditussa sairaala-aluevisiossa oletettiin, että vuonna 2030 pääkaupunkiseudun kunnat muodostavat yhden toiminnallisen kokonaisuuden ja että julkisten terveysten palvelujen järjestämisestä vastaa yksi toimijataho. Tämä visio on pysynyt samana ja se on myös tulevien suunniteltujen sote-linjausten mukainen.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213
riitta.simoila(a)hel.fi

Liitteet

1 Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030, päivitysraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

14.06.2016

Sotep/5

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.05.2016 § 143

HEL 2015-012013 T 00 00 02

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.05.2016 Pöydälle

Jäsen Anna Vuorjoki pyysi asian pöydälle.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213
riitta.simoila(a)hel.fi

Kaupunginkanslia Kaupunginjohtaja/J 25.05.2016 § 36

HEL 2015-012013 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä merkitä tiedoksi Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 työryhmän päivitysraportin.

Samalla kaupunginjohtaja päätti lähettää työryhmän päivitysraportin tiedoksi ja jatkosuunnittelun pohjaksi sosiaali- ja terveysterveystoimintavirastoon, kiinteistövirastoon, kaupunkisuunnitteluvirastoon, kaupunginkansliaan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja pääkaupunkiseudun erillisratkaisua valmistelevalle työryhmälle.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupunginjohtaja asetti 11.11.2015 (70 §) Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -päivittämistyöryhmän, jonka tehtävänä oli päivittää vuonna 2009 julkaistu pääkaupunkiseudun sairaala-alueiden kehittämisryhmän raportti Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030. Raportti valmisteltiin tuolloin työryhmässä, jossa olivat edustettuina Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) .

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566

Vuonna 2009 valmistuneessa raportissa kuvattiin visio pääkaupunkiseudun sairaala-alueverkosta 2030-luvulla sisältäen käytössä olevat ja suunnitteilla olevat uudet sairaala-alueet sekä vapautuvat sairaala-alueet ja niiden tulevan muun käytön. Raportin julkaisusta on kulunut yli kuusi vuotta. Tänä aikana on toteutettu runsaasti erilaisia sairaaloiden toimintaa ja sairaalatiiloja sekä -alueita koskevia muutoksia. Monet muutoksista ovat toteutuneet vision suuntaisesti. Osa suunnitelmista on jäänyt toteutumatta tai muuttunut toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Terveysten- ja sosiaalihuollon järjestämistä ja tuottamista perusteellisesti uudistavalla valtakunnallisella sote-uudistuksella sekä hoitomenetelmien kehittämisellä on lähivuosina merkittäviä vaikutuksia pääkaupunkiseudun sairaalatoimintaan. Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohtajat esittivät kokouksessaan 18.9.2015, että Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 tulee päivittää.

Asettamispäätöksessä työryhmän tehtäviksi 31.5.2016 mennessä määriteltiin:

- päivittää vuonna 2009 valmistunut sairaala-alueiden kehittämistyöryhmän raportti sairaalatarpeeseen vaikuttavien muutosten, mm. hoitomenetelmien, digitalisaation, sairaalapaikkojen tarpeen ja muiden muutosten osalta
- selvittää raportissa mainituilla alueilla tapahtuneet muutokset
- selvittää muuttuneet olosuhteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä sekä niiden vaikutukset sairaala-alueiden kehittämiseen
- päivittää pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio vuoteen 2030.

Työryhmään nimettiin seuraavat henkilöt Helsingin kaupungista:

- Riitta Simoila, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysvirasto, puheenjohtaja
- Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, sosiaali- ja terveysvirasto
- Jaana Lunnela, tilapalvelupäällikkö, sosiaali- ja terveysvirasto
- Antti Varkemaa, sairaala-alueiden projektin päällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto
- Arto Hiltunen, osastopäällikkö, kiinteistövirasto
- Juha Viljakainen, hankepäällikkö, kaupunginkanslia

- Ilkka Korpi, projekti-insinööri, kaupunginkanslia.

Työryhmän jäseniksi kutsuttiin lisäksi seuraavat henkilöt:

- Matti Lyytikäinen, vanhusten palvelujen johtaja, Espoo
- Ulla Tikkanen, sosiaali- ja terveysterveystoimintajohtaja, Kauniainen
- Marjut Hovinen, ylilääkäri, Kirkkonummi
- Timo Aronkytö, vammais- ja vanhuspalvelujohtaja, Vantaa
- Raija Malmström, hankejohtaja, HUS
- Anne Priha, investointijohtaja, HUS.

Kaupunginjohtaja oikeutti työryhmän kuulemaan asiantuntijoita sekä otamaan sihteerin sosiaali- ja terveysterveystoimintatoimintayksiköstä ja kaupunginkansliasta.

Työryhmätyöhön osallistui lisäksi ylilääkäri Jorma Teittinen Espoosta ja Kirkkonummea koskevaa materiaalia toimittivat perusturvajohtaja Liisa Stähle ja ylilääkäri Kristiina Patja työryhmään nimetyn ylilääkäri Marjut Hovisen siirryttyä toisiin tehtäviin. Kokoussihteerinä toimi erityissuunnittelija Hanna-Leena Nuutinen Helsingin sosiaali- ja terveysterveystoimintayksiköstä.

Työryhmä työskenteli ajalla 3.12.2015–20.5.2016 kokoontuen kuusi kertaa. Tulevaisuuden sairaansija- ja sairaalatarpeeseen vaikuttavien muutosten tarkentamiseksi pidettiin lisäksi yksi työpaja, johon osallistui työryhmän jäsenten lisäksi muita asiantuntijoita pääkaupunkiseudun terveydenhuollosta.

Työryhmä jätti kaupunginjohtajalle 20.5.2016 valmistuneen raportin johdopäätöksineen yksimielisesti, liitteet 1 ja 2.

Vuonna 2009 laaditussa sairaala-aluevisiossa oletettiin, että vuonna 2030 pääkaupunkiseudun kunnat muodostavat yhden toiminnallisen kokonaisuuden ja että julkisten terveysterveystoimintajärjestämistä vastaa yksi toimijataho. Tämä visio on pysynyt samana, mutta se on saanut uusia näkökulmia valtakunnalliseen sote-uudistukseen liittyvän monituottajamallin ja julkisten palvelujen yhtiöittämissuunnitelmien kautta.

Sairaala-aluevision päivittämisen yhteydessä todettiin, ettei aikaisempi sairaala-alueverkon nelijako (1. päivystys- ja akuuttisairaalat, 2. elektii-viset sairaalat, 3. kuntoutussairaalat ja 4. psykiatriset sairaalahoito) ole enää ajankohtainen. Päivitetyssä sairaala-aluevision mukaan pääkaupunkiseudulla on vuonna 2030 neljä hyvin saavutettavissa olevaa sairaala-alueita, jotka tarjoavat ympärivuorokautisia somaattisia ja psykiatrisia päivystyspalveluja.

Sairaala-alueilla on lisäksi erilaista ympärivuorokautista vuodeosasto-toimintaa, jonka profiloinnista ja volyyymista on sovittu niin, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osuudet vastaavat väestön hoidon tarvetta. Henkilöstön erityisosaaminen on sijoitettu ja resursoitu yksiköihin optimaalisesti toiminnan tuloksellisuus ja taloudellisuus huomioon ottaen. Sairaalahoito on osa potilaan hoito- ja palveluketjua, joka sisältää nykyistä enemmän erilaisia digi-, etä-, avo- ja välimuotoisia palveluja sekä uudenlaisia lähipalveluja.

Sairaalakäytöstä vapautuvia alueita/rakennuksia vuoteen 2030 mennessä visioitiin vuoden 2009 raportissa olevan kymmenen (Herttoniemi, Katriina, Koskela, Lapinlahti, Lastenlinna, Maria, Myllypuro, Suursuo, Tammikumpu ja Töölö).

Nyt tehdyn päivityksen perusteella vapautuvia sairaaloita on kahdeksan lisää (Aurora, Kauniala, Kirkkonummi, Kirurginen, Kivelä-Hesperia, Kätilöopisto, Muurala ja Puolarmetsä). Tämän seurauksena tulee asuin- ja muuhun käyttöön vapautumaan pääkaupunkiseudulla merkittävä määrä keskeisillä paikoilla sijaitsevia sairaala-alueita.

Sairaala-alueiden lukumäärä väheni päivityksen yhteydessä aiemmasta yli kymmenestä neljään. Sairaansijatarve suhteessa väestömäärään ja -rakenteeseen vähenee, koska hoitomenetelmien kehittyessä on mahdollista lyhentää sairaalahoitoaikoja ja siirtää palveluja entistä enemmän avo- ja kotihoitoon.

Kaupunginkanslia Kaupunginjohtaja/J 11.11.2015 § 70

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi